

LAADUKKAAN OHJAUKSEN PERIAATTEET JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSSA

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Hyväksytty vararehtorin päätöksellä 25.9.2023

SISÄLLYS

1	Johdanto	1
2	Ohjauksen periaatteet	2
	Opiskelijälähtöisyys ja kokonaisvaltaisuus	2
	Saavutettavuus ja monipaikkaisuus.....	3
	Osaavat ohjaajat.....	4
3	Ohjauksen kolmiportainen toimintamalli	5
3.1	Ensimmäinen porras: Perusohjaus	5
3.2	Toinen porras: Täydentävä ohjaus	11
3.3	Kolmas porras: Tehostettu ohjaus	13
4	Toteuttamissuunnitelma.....	16

1 JOHDANTO

Yliopiston vastuulla on järjestää opetus ja opintojen ohjaus siten, että tutkinnot on mahdollista suorittaa päätoimisesti opiskellen säädetyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa (Yliopistolaki (558/2009) 40 §). Tutkintosäännön mukaan (35§) ”opetusta järjestävät yksiköt vastaavat, että opiskelijoille on tarjolla opintojen ohjausta ja neuvontaa opintojen kaikissa vaiheissa. [...] Yksiköt vastaavat, että opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä”.

Jyväskylän yliopistossa edistetään kokonaisvaltaista ohjausta, jolloin opiskelijoita voidaan tarvittaessa tukea yksilöllisin ratkaisuin ja elämäntilanne huomioiden. Yliopisto tarjoaa tähän mahdollisuuden koko opintopolun kattavana ja syvenevänä jatkumona. Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijaa eteenpäin omissa opinnoissaan.

Laadukkaan ohjauksen periaatteet Jyväskylän yliopistossa -asiakirjassa jäsennetään eri toimijoiden roolit ja tehtävät ohjauksessa. Tavoitteena on vähentää työn päällekkäisyyttä ja selkeyttää kunkin toimijan ohjausasiantuntijuuden rajoja. Lisäksi yliopisto ottaa vastuuta ohjauksesta järjestämällä henkilöstölle ohjaukseen liittyvää koulutusta. Verkostoyhteistyöllä varmistetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuus ja löydettävyyys opintopolun eri vaiheissa. Ohjaukseen osallistuvien roolit ja tehtävät tiedotetaan opiskelijoille selkeästi.

Laadukkaan ohjauksen periaatteet koskevat perustutkinto-opetusta antavia tiedekuntia, laitoksia ja erillislaitoksia ja heidän kaikkia opiskelijoitaan. Ohjauksesta kerätään määrällistä tietoa palvelujen käytöstä sekä laadullista palautetta opiskelijoille ja henkilöstölle suunnatuissa kyselyissä. Arviointi tapahtuu samassa syklissä opetussuunnitelmatyön kanssa.

2 OHJAUKSEN PERIAATTEET

Jyväskylän yliopistossa toteutetaan ohjausta seuraavien kolmen periaatteen ja kolmiportaisen toimintamallin mukaisesti. Kolme ohjauksen periaatetta ovat: opiskelijälähtöisyys ja kokonaisvaltaisuus, saavutettavuus ja monipaikkaisuus sekä osaavat ohjaajat. Kolmiportaisessa toimintamallissa ohjaus jaetaan perusohjaukseen, täydentävään ohjaukseen ja tehostettuun ohjaukseen.

Opiskelijälähtöisyys ja kokonaisvaltaisuus

Opiskelijälähtöisyys tarkoittaa, että opiskelijoiden ohjaustarpeisiin pyritään vastaamaan erilaisilla ohjauksen muodoilla ja kolmiportaisella ohjausmallilla. Opiskelijoita voidaan tarvittaessa tukea yksilöllisin ratkaisuin ja elämäntilanne kokonaisvaltaisesti huomioiden.

Opiskelijälähtöisen ohjauksen tavoitteena on opiskelijan toimijuuden, itseohjautuvuuden ja aktiivisuuden vahvistaminen. Tämä tarkoittaa opiskelijan opiskelutaitojen, opiskelun suunnitelmallisuuden, yhteistyökyvyn sekä itsearviointitaitojen kehittymisen tukemista. Ohjauksella tuetaan opiskelijaa löytämään ja käyttämään voimavarojaan niin, että hänen itsenäisyytensä lisääntyy ja hänen toimintamahdollisuutensa laajenevat ja selkiytyvät. Opiskelija on tietoinen mahdollisuuksista ja tavoista saada ohjausta oppimiseen, opiskeluun, asiantuntijuuden ja työelämävalmiuksien kehittämiseen.

Opiskelijan hyvinvointi ja opiskelukyky ovat avaintekijöitä opintojen sujuvaan etenemiseen. Lähtökohtana on se, että opiskelija itse aktiivisesti hakee ohjausta. Tilanteissa, joissa opiskelukyky on heikentynyt joko opiskeluun tai muuhun elämäntilanteeseen liittyen, opiskelijälähtöisyys tarkoittaa ennaltaehkäisevää opintojen etenemiseen vaikuttavien tekijöiden puheeksi ottamista. Oppimiseen ja opiskeluun liittyvät kysymykset kuuluvat osaksi opetusta. Opintojen suorittamisen haasteiden varhainen tunnistaminen ja niihin liittyvien konkreettisten havaintojen puheeksi ottamisella voidaan tukea opintojen etenemistä, parantaa oppimistuloksia ja ennaltaehkäistä ongelmia. Samalla vähennetään myös opinnoista syrjäytymistä ja helpotetaan ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista. Ohjauksella voidaan jo varhaisessa vaiheessa havaita ja tunnistaa opintojen etenemiseen vaikuttavat tekijät ja siten parantaa opiskelukykyä ja hyvinvointia. Ottamalla huolta herättävät asiat puheeksi voidaan saada tietoa myös mahdollisista opetukseen ja ohjaukseen liittyvistä kehittämiskohteista.

Työelämän ja opiskeluympäristön turvallisuuden parantamiseksi säädetty SORAlainsäädäntö mahdollistaa koulutuksen järjestäjän puuttumisen tilanteisiin, jotka liittyvät opiskelijoita koskeviin soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin. SORA-laki koskee ammattialoja, jonka koulutukseen tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Näitä aloja ovat Jyväskylän yliopistossa opettajankoulutus ja opinto-ohjauksen koulutus, psykologia, psykoterapeuttikoulutus sekä sosiaalityö.

Saavutettavuus ja monipaikkaisuus

Opintojen ohjauksen kokonaisuus on suunniteltu opiskelijalle saavutettavaksi. Ohjauksen saavutettavuus tarkoittaa sitä, että opiskelun sujumiseksi tarvittavaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta on tarjolla. Ohjauskäytänteistä tiedotetaan sovittujen käytänteiden mukaisesti heti opintojen alusta alkaen. Saavutettavuudella edistetään kaikkien hyvinvointia sekä tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua. Se tarkoittaa sitä, että opetuksessa ja ohjauksessa käytetään monipuolisia menetelmiä, materiaalit ovat saavutettavia, ja yksilöllisyys ja moninaisuus otetaan huomioon. Henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa otetaan huomioon yksilölliset tarpeet. Henkilöstöllä on riittävä osaaminen saavutettavan opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ilmapiiri tukee tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta sekä turvallista oppimisympäristöä. Opiskelijoista välitetään, ja opiskelijat ovat aktiivisesti mukana yliopiston toiminnassa.

Yliopiston tulee tarjota turvallinen opiskeluympäristö, jossa jokaisella on oikeus opiskella kokematta häirintää, kiusaamista ja syrjintää (Yliopistolaki 41§). Jyväskylän yliopisto on yhteisö, jossa toimimme vastuullisesti ja kunnioitamme yhteisömme jäsenten oikeutta turvalliseen ja miellyttävään yliopistoympäristöön, ja joka mahdollistaa häiriötömän työskentelyn ja opiskelun. On tärkeää ottaa haasteet puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ottaa yhteyttä yliopiston häirintäyhdyshenkilöön. Tätä periaatetta tukee myös Jyväskylän yliopiston opiskelijoiden epäasiallisen käyttäytymisen ja kiusaamisen ehkäisy- ja puuttumismalli.

Monipaikkaisella ohjauksella vastataan opiskelijoiden erilaisiin ohjaustarpeisiin ja varmistetaan ohjauksen saavutettavuus. Ohjausta tarjotaan erilaisin ohjausmuodoin ja -tavoin, sisältäen etä- ja lähiohjauksen työkalut ja tavat (esim. verkko-ohjaus), ohjaustoimijat orientaatiokurssit ja tarjolla olevat verkkomateriaalit. Tieto ohjauksesta esitetään selkeästi ja saavutettavasti opiskelijoille. Monipaikkaisuus tuo erilaisia toteutusvaihtoehtoja ohjaukseen, jolla tuetaan opiskelijan oikeutta edistää omaa yksilöllistä opintopolkuaan.

Opiskelija voi tarvittaessa hakea yksilöllisiä opiskelujärjestelyjä. Niistä sovittaessa otetaan huomioon toimintakykyyn vaikuttavien vammojen tai sairauksien lisäksi myös muut perustellut syyt, esimerkiksi oppimisvaikeudet. Opiskelun yksilöllisiä järjestelyitä tarvitsevia opiskelijoita kannustetaan ottamaan varhaisessa vaiheessa yhteyttä yksikönsä esteettömyysyhdyshenkilöön. Yhdyshenkilöt nimetään Saavutettava opiskelu Jyväskylän yliopistossa -päättöksen mukaisesti. Tätä periaatetta tukee myös Jyväskylän yliopistossa saavutettavuussuunnitelma.

Tarvittaessa ohjauksessa hyödynnetään moniammatillisia verkostoja siten, että opiskelijalla on mahdollisuus saada erityisasiantuntijuutta vaativaa yksilöllistä tukea (täydentävä ja tehostettu ohjaus).

Osaavat ohjaajat

Ohjaajien osaamista vahvistetaan ohjauksen toteuttamissuunnitelmassa määriteltyjen roolien ja tehtävien mukaisesti. Jyväskylän yliopisto kannustaa ohjausosaamisen kehittämiseen tarjoamalla henkilöstökoulutusta. Henkilöstöllä on oikeus saada ohjausosaamista tukevaa koulutusta ja yhteisöllistä tukea. Ohjauskoulutuksen sisällöissä on vaihtoehtoisuutta siten, että kukin voi valita oman ohjaustyönsä näkökulmasta tarkoituksenmukaista koulutusta. Ohjausosaamista tukevia työpajoja järjestetään mm. seuraavista teemoista: johdatus yliopisto-opiskelijoiden ohjaukseen, vuorovaikutusosaaminen ohjauksessa, opiskelukyvyn ja -hyvinvoinnin tukeminen opintopolulla, opiskelutaitojen tukeminen opetuksessa ja ohjauksessa, opinnäyte- ja akateemisten kirjoittamisprosessien ohjaaminen, ryhmäohjaus ja opiskelijan toimijuuden tukeminen, uraohjaus ja opintopolun opinto- ja urasuunnittelun tukeminen sekä opintopolun alkuvaiheen ohjaus.

Henkilöstöllä on erilaisia opetukseen ja ohjaukseen liittyviä tehtäviä suhteessa opiskelijoihin. Ohjaustehtävä määrittyy suhteessa näihin ja kyseisen henkilön muihin tehtäviin. Ohjaustehtävien eriytyessä yksittäisellä henkilöllä voi olla useita erilaisia ohjauksellisia rooleja. Oman ohjaustehtävän ja sen rajojen tunnistamista edistetään mahdollisuudella saada matalan kynnyksen konsultatiivista tukea ohjaukseen ja opiskeluhyvinvoinnin kysymyksiin Jyväskylän yliopiston tehostetun ohjauksen asiantuntijoilta. Henkilöstön osaamista vahvistetaan myös tietoisuudella ohjauspalveluista ja opiskelijan ohjaamisesta eteenpäin tehostettuun ohjaukseen. Yksiköiden tulee varata henkilöstön työsuunnitelmiin riittävästi aikaa ohjaustyöhön sekä ohjausosaamisen vahvistamiseen koulutusten avulla.

3 OHJAUKSEN KOLMIPORTAINEN TOIMINTAMALLI

3.1 Ensimmäinen porras: Perusohjaus

Perusohjausta tarjotaan kaikille opiskelijoille ja sitä toteutetaan yksilö- ja ryhmäohjauksena sekä osana opetusta. Perusohjauksen tavoitteena on proaktiivisesti tukea

- oppimista, opiskelu- ja itsearviointitaitoja sekä opintojen suunnittelua ja sujuvuutta,
- opiskelijan aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta,
- asiantuntijaksi kasvua ja orientaatiota työelämään sekä
- opiskelukyvyn ylläpitämistä ja edistämistä.

Opiskelijoille nimetään toteuttamissuunnitelmassa ohjauksesta vastaava(t) henkilökunnan edustaja(t), kuten HOPS-ohjaaja ja ryhmäohjaaja.

Perusohjauksen toteutus ja työvälineet

Opetuksen linjakkuus ohjauksen perustana

Laadukas ohjaus pohjautuu linjakkaaseen opetukseen. Opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa tunnistetaan, mitä opiskelijan tulisi osata sekä millaiset opetusmenetelmät ja arviointitavat voisivat parhaiten tukea oppimisprosessia. Johdonmukaisuus opetussuunnitelmassa, opetuksen tavoitteissa, sisällöissä, opetusohjelmassa, menetelmissä ja arvioinnissa tukee ja luo selkeän sekä ymmärrettävän rakenteen oppimiselle. Tämä konkretisoituu opetuksessa mm. työmäärän sanoittamisena, selkeinä ja saavutettavina ohjeistuksina sekä oppimista tukevana palautteena. Oppimista tukee myös oppimisen lähtötason ja pohjaosaamisen huomioiminen sekä niihin liittyvistä mahdollisista tukitoimenpiteistä huolehtiminen ja tarvittaessa opiskelijan ohjaaminen eteenpäin eriytyneempään tukeen.

Yksilöohjaus

Opiskelijalla on oikeus saada vuosittain henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa koko opintopolun ajan. Opiskelijalle nimetään opintojen alussa henkilökohtainen HOPS-ohjaaja. Opiskelija voi kääntyä kysymyksineen myös muiden ohjausta ja neuvontaa antavien tahojen, kuten koulutussuunnittelijoiden ja opintoneuvojien puoleen.

Ryhmäohjaus

Opetusta antavat yksiköt tarjoavat opiskelijoille ryhmäohjausta jatkumona vuosittain sekä kandidaatti- että maisteriopinnoissa. Jokaisella aloittavalla opiskelijalla on nimetty ryhmäohjaaja. Ryhmäohjausta toteutetaan yliopistossamme mm. opettajatutorointina,

kotiryhmä- ja omaopettajatoimintana. Ryhmäohjauksella edistetään monipuolisesti oppimiseen ja opiskelutaitoihin, asiantuntijaksi kasvamisen sekä opiskelukykyyn ja hyvinvointiin liittyviä tavoitteita sekä opintojen etenemistä.

Ryhmäohjauksen avulla tuetaan lisäksi opiskelijoiden ryhmäytymistä ja kiinnittymistä akateemiseen yhteisöön. Tavoitteena on myös vertaistuen vahvistaminen. Vertaisryhmän hyödyntäminen ohjauksessa perustuu ohjaukselliseen ajatteluun, jossa ryhmä tukee reflektointia ja kokemusten jakamista. Opettajajohtoisen työskentelyn sijaan ryhmäohjauksessa painottuu opiskelijoiden vertaistuki sekä opiskelijakeskeisen vuorovaikutuksen ja yhteistoiminnan fasilitointi. Ryhmäohjaus toimii myös palautekanavana opetushenkilöstön suuntaan opiskelijoiden kokemuksista oppimisesta ja opiskelusta sekä opetuksen ja ohjauksen toteutumisesta.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Henkilökohtaisella opintosuunnitelmalla (HOPS) tarkoitetaan opiskelijan suunnitelmaa opintojen suorittamisesta ja aikatauluttamisesta. HOPS on dokumentoitu suunnitelma siitä, mitä opintoja opiskelija suorittaa ja miten, milloin ja missä järjestyksessä. HOPS-ohjauksella pyritään tukemaan myös urasuunnittelua ja jatkuvaa oppimista. Opiskelija voi mahdollisuuksien mukaan ottaa opintojen valinnassa huomioon kiinnostuksensa kohteet, uratavoitteensa ja työllisyysnäköymät.

Yksiköt vastaavat, että opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä (ml. opiskelijavaihtoon lähtevien vaihtoajan opintosuunnitelmat).

”Opiskelija tekee henkilökohtaisen opintosuunnitelman kullekin tutkinto-ohjelmalle, johon hänellä on opiskeluoikeus, ja pitää sen ajan tasalla opintojensa ajan. Opintosuunnitelman lähtökohtana on tutkinto-ohjelman tutkintorakenne. Opiskelija esittää opintosuunnitelmassa opintokokonaisuuudet ja opintojaksot, jotka hän aikoo suorittaa osana tutkintoaan, sekä niiden suoritusajankohdat. Opintosuunnitelmassa huomioidaan myös kansainvälistyminen ja mahdollisen työharjoittelun suorittaminen.” (JYU tutkintosäntö 35 §.)

Portfoliotyöskentely

Oman osaamisen tunnistamisen ja tavoitteellisen kehittämisen vahvistamiseksi suositellaan portfoliotyöskentelyä. Tavoitteena on tukea opiskelijaa asiantuntijaksi kehittymisessä opintojen ajan, erilaisissa oppimisympäristöissä saatujen kokemusten kokonaisvaltaisena reflektointina. Portfoliotyöskentelyssä voi hyödyntää opintojen lisäksi aiempia kokemuksia ja tietoja sekä työelämäosaamista. Osaamisen tunnistamisen näkökulma laajentaa osaamisen kehittämistä elämän- ja urasuunnittelun suuntaan. Ohjattu portfo-

liityöskentely voi tapahtua osana ryhmäohjausta tai esimerkiksi jonkin soveltuvan kurssin yhteydessä. Keskeistä on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan hahmottaa oman osaamisensa ja ajattelunsa kehittymistä ja sanallistaa niitä. Lisäksi urasuunnittelua tukee kehittyvä kyky hahmottaa työmarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia ja uravaihtoehtoja.

HYVY-kurssit

HYVY001-kurssi on perustutkinto-opiskelijoiden akateemista opiskelukykyä tukeva kurssi, joka on tarkoitettu ensisijaisesti ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille osana orientoivia korkeakouluopintoja. Opintojakso lisää opiskelijan perusvalmiuksia huolehtia opiskeluhuvinvoinnistaan ja kehittää yliopistossa tarvittavia akateemisia opiskelutaitoja. Opiskelija löytää kurssin avulla keinoja uupumuksen, stressin ja itseohjautuvuuden hallintaan. Lisäksi opiskelija oppii tunnistamaan ja ymmärtämään haasteellisia tilanteita ennalta sekä ratkaisemaan mahdollisia opintoihin ja opiskeluun liittyviä ongelmia. HYVY002 Aikuisopiskelijan akateeminen opiskelukyky tukee erityisesti aikuisopiskelijoiden opiskelua.

Movin valmentavat opinnot

Movin (Monikielisen akateemisen viestinnän keskus) valmentavat opintojaksot tukevat opiskelijaa viestintä- ja kieliosaamisen vahvistamisessa (opiskelua ja työelämää varten). Englannin ja ruotsin kielen valmentavilla opintojaksoilla opiskelija voi tarpeensa mukaan keskittyä kertaamaan aiemmin opittua mutta unohtunutta kielitaitoaan tai kehittää sitä kohti tutkintovaatimuksissa vaadittavaa osaamista. Lisäksi opiskelija voi kerrata muiden vieraiden kielten osaamistaan (esim. ranska, saksa, espanja ja venäjä). Kirjoittamisen valmentavilla opintojaksoilla opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kirjoittajana sekä hyödyntämään erilaisia kirjoittamistekniikoita. Lisäksi graduprosessin eri vaiheisiin liittyvissä gradupajoissa hän saa välineitä gradu-tutkielman edistämiseen. Esiintymisvarmuuden opintojaksot tarjoavat tukea jännityksen lieventämiseen viestintä- ja kielenkäyttötilanteissa.

JAOPP1000 ja JAOPP2000 Orientaatio jatkuvaan oppimiseen 1 & 2

Kaikille avoimet Orientaatio jatkuvaan oppimiseen -kurssit tukevat erityisesti jatkuvaa oppimista sekä opintojen ja muun elämään yhdistämistä. Kurssit perehdyttävät opintojen sähköisiin järjestelmiin erityisesti niitä opiskelijoita, jotka ovat orientoitumassa tai palaamassa tauon jälkeen yliopisto-opintojen pariin.

Akateemiset opiskelutaidot ja Viestintä- ja kieliopintojen tuki -sivustot

Akateemiset opiskelutaidot -sivusto tukee opiskelussa mutta myös työelämässä tarvittavan viestintä- ja kieliosaamisen kehittämisessä. Sivusto tarjoaa konkreettista tukea esimerkiksi tieteellisten tekstien kirjoittamiseen ja lukemiseen, palautevuorovaikutukseen, esiintymiseen, ryhmän toimintaan ja teknologiavälitteiseen yhteistyöhön. Viestintä- ja kieliopintojen tuki -sivuston tehtävänä on sujuvoittaa erityisesti viestintä- ja kieliopintojen suorittamista. Sivusto tarjoaa tietoa mm. yksilöllisistä opintojärjestelyistä viestintä- ja kieliopinnoissa ja valmentavista opintojaksoista, tukea esiintymis- ja viestintäjännityksen lieventämiseen sekä ohjeistusta sujuvaan etä- ja monimuototyöskentelyyn. Molempia sivustoja voi hyödyntää opiskelijoiden hops- ja ryhmäohjauksessa sekä osana opetusta.

Opiskelun Taitokartta

Opiskelijan itseohjautuvuutta ja opiskelutaitoja tuetaan myös sähköisillä verkkotyövälineillä. Opiskelun Taitokartta on itsearviointityökalu, joka antaa opiskelijalle tietoa omista vahvuuksista ja kehittämisen kohteista oppijana, lukijana ja kirjoittajana. Opiskelun Taitokartta antaa opiskelijalle itsearvioinnin jälkeen automaattisen palautteen taitoprofiiliin muodossa. Taitoprofiili kertoo opiskelijalle hänen opiskelutaitojensa vahvuuksista ja mahdollisista kehittämistarpeista sekä tarjoaa vinkkejä näiden taitojen kehittämiseksi. Vastauksia voidaan hyödyntää opiskelijan HOPS-ohjauksessa ja akateemisten opiskelutaitojen ohjaustarpeiden kartoittamisessa.

Opiskelijan Kompassi

Opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää itsenäisesti Opiskelijan Kompassia, joka on verkkopohjainen hyvinvointi- ja elämäntaito-ohjelma. Ohjelman avulla opiskelija harjaantuu tietoisuustaidoissa sekä ajatusten ja tunteiden käsittelyssä. Ohjelma koostuu erilaisista hyvinvointiin liittyvistä teemoista sisältäen harjoituksia ja ohjeita, jotka ovat saatavana tekstinä, äänitiedostoina sekä videoina. Opiskelijan Kompassin harjoitteita voi käyttää myös osana hops- ja ryhmäohjausta.

Kudin.fi - urasuunnittelun itsearviointiväline

Kudin.fi on verkkopohjainen itsearviointiväline opiskelijan urasuunnitteluun ja uraohjaukseen. Itsearviointi tukee opiskelijaa tunnistamaan urataitojaan kolmella kyselyllä, jotka ovat Ura- ja työllistymisvalmiudet, Vahvuuteni muutostilanteissa sekä Uravalinnat ja päätöksenteko. Opiskelija saa vastaustensa perusteella palautetta, jota voi työstää itsenäisesti, yksilöohjauksessa, ryhmäohjauksessa, yksittäisillä työelämä- ja asiantuntijuuskursseilla tai osana portfolio työskentelyä. Kudin.fi -itsearviointiin on saatavissa myös

ohjaajien tukimateriaali tehtävineen opiskelijoiden ura- ja työllistymiskysymysten työstämiseen yksilö- ja ryhmäohjauksessa.

Kaveri- ja lukukoiratoiminta

Movin Kaveri- ja lukukoiratoiminta edistää opiskelijoiden opiskelukykyä ja hyvinvointia. Koirat ovat mukana tietyillä Movin valmentavilla opintojaksoilla, erityisesti esiintymisvarmuuden kursseilla koirat ovat olleet erittäin arvokas lisä opiskelijoiden jännityksen laukaisijana ja stressin lieventäjinä. Kaveri- ja lukukoirat ovat myös opiskelijoiden vapaasti tavattavissa noin kaksi kertaa kuukaudessa. Kaveri- ja lukukoirat lisäävät opiskelijoiden onnistumisen kokemuksia, opiskelumotivaatiota ja keskittymiskykyä sekä mm. lieventävät yksinäisyyteen liittyviä tuntemuksia.

Vertaisohjaus

Opintojen alkuvaiheessa opiskelijatutorointi tukee erityisesti opintoihin kiinnittymistä ja opiskeluyhteisöön integroitumista. Vertaistuki sekä yksilöohjauksessa että ryhmämuotoisena toimintana edistävät oppimista, opintoihin kiinnittymistä ja niiden edistämistä. Opiskelijoiden vetämiä vertaisryhmiä voi integroida opetuksen, oppimisen sekä opiskelutehtävien tekemisen tueksi, mutta myös tarjoamaan paikkoja vertaiskokemusten jakamiseen erilaisissa ohjaustarpeissa.

Perusohjauksen roolit ja tehtävät

Opiskelija

- tekee henkilökohtaisen opintosuunnitelman kullekin tutkinto-ohjelmalle, johon hänellä on opiskeluoikeus, ja pitää sen ajan tasalla opintojensa ajan
- hakeutuu tarvittaessa ohjaukseen
- ottaa huomioon asiantuntijaksi kasvamisen ja oman työelämäorientaation opintojensa suunnittelussa
- ylläpitää opiskelukykyään ja kehittää hyvinvointitaitojaan (mm. HYVY-kurssit, Movin valmentavat kurssit, Opiskelun Taitokartan itsearviointi ja Opiskelijan Kompassi)
- arvioi ja antaa palautetta yliopiston tarjoamasta ohjauksesta osana opiskelijakyselyitä

Opetusta järjestävät yksiköt (opetus- ja tutkimushenkilöstö) vastaa siitä, että

- ohjauksen toteuttamissuunnitelma on ajantasainen,
- jokaiselle aloittavalle opiskelijalle on nimetty ryhmänohjaaja ja henkilökohtainen hops-ohjaaja, jotka huolehtivat siitä, että opiskelija saa ohjausta tavoitteiden mukaisesti (voi olla sama henkilö),

- yksiköissä on nimettynä riittävä määrä ryhmänohjaajia. Ohjaajana toimiminen kirjataan tehtäväkuvaukseen (YPJ) ja otetaan huomioon työsuunnitelmissa/työjärjestelyissä,
- uusille opiskelijoille on nimetty opiskelijatutorit,
- eri ohjauksen muotoja esitellään heti opintojen alussa,
- ohjausta sisällytetään opintojen eri vaiheisiin koko opintopolun ajan,
- hyödyntää Opiskelun Taitokarttaa opiskelun esteiden tunnistamisessa sekä akateemisten opiskelutaitojen ja ohjaustarpeen kartoittamisessa
- uraseuranta- ja työelämätietoutta hyödynnetään opiskelijoiden työelämäorientaation ja urasuunnittelun tukemisessa,
- työelämäyhteistyötä kehitetään hyödyntämällä alumnitoimintaa ja vuorovaikutusta työelämäorganisaatioiden kanssa,
- jokainen opettaja antaa ohjausta ja neuvontaa omaan opetukseensa liittyvissä kysymyksissä ja omalta osaltaan myös tukee ohjauksen tavoitteita,
- jokainen opettaja vastaa yksilöllisten järjestelyjen toteuttamisesta omassa opetuksessaan,
- jokainen opettaja on tietoinen opiskelijoille tarjottavista ohjauspalveluista Jyväskylän yliopistossa ja osaa ohjata opiskelijoita eteenpäin täydentävään sekä tehostettuun ohjaukseen,
- opiskelijoiden on mahdollista osallistua HYVY001 Akateeminen opiskelukyky – muutakin kuin pisteitä tai HYVY002 Aikuisopiskelijan akateeminen opiskelukyky -kurssille, tai muille opiskelukykyä tukeville kursseille (esim. Movin valmentavat kurssit),
- ohjaajilla on tarvittava ohjausosaaminen ja ohjausosaamisen kehittämiseksi asetetaan tavoitteet kehityskeskusteluissa ja niiden seurannasta huolehditaan,
- yksiköt jäsentävät oman toimintansa kannalta keskeisiä ohjausosaamisen kehittämistarpeita ja viestittävät näistä yliopiston henkilöstökoulutukselle ja
- yksikön tarjoamasta ohjauksesta saatua palautetta käytetään ohjauksen kehittämiseen.

Koulutuspalvelut

- tarjoaa opiskelijoille tarvittaessa opintoja koskevaa tiedottamista, neuvontaa ja ohjausta
- tarjoaa yleistä opintoneuvontaa (opintopalvelut), tukea kansainvälistymiseen (kv-palvelut ja opintopalvelut) sekä ura- ja työelämäpalveluja (työelämäpalvelut),
- tarjoaa HOPSin tueksi tarvittavan tiedon tutkintorakenteista, niiden sisällöistä ja korvaavuuksista, sekä kansainvälistymisestä,
- vastaa AHOToinnin valmistelusta,
- vastaa yksilöllisten opiskelujärjestelyiden suosituksista,
- huolehtii, että yksiköillä on nimetyt esteettömyysyhdyshenkilöt,
- koordinoi laadukkaan ohjauksen periaatteiden toteuttamista ja kehittämistä sekä

- huolehtii, että verkkosivuilla on selkeästi tieto ohjauspalveluista ja muista opiskeluhyvinvointia tukevista tahoista.

Yliopisto

- kehittää ohjausta antavan henkilöstön ohjausosaamista tarjoamalla koulutuksia,
- koordinoi ohjauskoulutuksia (henkilöstöpalvelut),
- vastaa rehtorin päätöksen Saavutettava opiskelu Jyväskylän yliopistossa -mukaisesta raportoinnista,
- kerää määrällistä ja laadullista palautetietoa ohjauksen toteutumisesta opiskelijoilta ja henkilöstöltä ja
- kerää koulutukseen osallistuneilta palautetta ja seuraa osallistuneiden määrää suhteessa eri ohjaustehtäviin (henkilöstökoulutus)

3.2 Toinen porras: Täydentävä ohjaus

Mikäli perusohjaus ei riitä, opiskelijalla on mahdollisuus hakea täydentävää ohjausta opiskelukykynsä tukemiseksi. Täydentävään ohjaukseen hakeudutaan joko suoraan opiskelijan omasta aloitteesta tai vaihtoehtoisesti ohjaustoimijan tukemana. Täydentävään ohjaukseen kuuluvat mm. Hyvikset/Goodiet, Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajat, Opiskelun Taitokartan tukihenkilöt ja Oppilaitospappi. Lisäksi opiskelijalle on tarjolla yksilöllisiä opintojen ja hyvinvoinnin ohjauspalveluita yliopiston sisäisiltä ja ulkopuolisilta tahoilta.

Hyvikset ja Goodiet

Hyvinvointineuvojat eli Hyvikset ovat yliopiston henkilökunnan jäseniä, jotka ovat saaneet koulutuksen opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen. Jokaisessa opetusta antavassa yksikössä on Hyvis, joka tarjoaa opiskelijalle keskusteluapua ja tukea opiskeluhyvinvointiin liittyvissä asioissa. Hyvis auttaa opiskelijaa löytämään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja tilanteen edistämiseksi ja ohjaa tarvittaessa opiskelijan eteenpäin muille asiantuntijoille tilanteen ratkaisemiseksi. Jokaisessa tiedekunnassa on kansainvälisten opiskelijoiden hyvinvointineuvojat eli Goodiet, joiden tehtävänä on ohjata yliopiston kansainvälisiä perustutkinto-opiskelijoita opiskeluhyvinvoinnin kysymyksissä.

Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajat

Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajina toimivat koulutetut psykologian ja erityispedagogiikan maisterivaiheen opiskelijat. Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajien ohjaamana opiskelijalla on mahdollisuus keskustella hyvinvointiin liittyvistä

huolista, kuten opiskelustressistä, jaksamisesta, alentuneesta mielialasta tai ahdistuksesta. Henkilökohtainen ohjaus voi auttaa esimerkiksi selkiyttämään asioita, jotka voivat olla esteenä opiskelijan hyvinvoinnille yleisesti, haitata opintojen sujumista tai aiheuttaa ongelmia ihmissuhteissa. Yksilöohjauksen lisäksi on myös tarjolla ryhmämuotoista tukea.

Opiskelun Taitokartan tukihenkilöt

Opiskelun Taitokartan tukihenkilöt tarjoavat yksilöllistä ohjausta akateemisten opiskelutaitojen kehittämiseen. Opiskelun Taitokartan tuetussa ohjelmassa ohjaajina toimivat koulutuksen saaneet erityispedagogiikan loppuvaiheen opiskelijat. Ohjauksen alussa opiskelijoille tehdään mm. lukiarvioinnit, joista jatketaan tarvittaessa kohdennettuihin yksilöllisiin testeihin ja ohjaukseen. Tuetun ohjelman aikana opiskelutaitojen harjoittelu linkitetään opiskelijan sen hetkisiin opintoihin ja opiskelutehtäviin, jolloin opiskelutaitojen harjoittelun lomassa myös opiskelijan opinnot etenevät.

Oppilaitospappi

Jyväskylän yliopistolla oppilaitospapin kanssa opiskelija voi keskustella mieltä painavista tai mistä tahansa elämään vaikuttavista asioista matalalla kynnyksellä. Keskustelut ovat luottamuksellisia, maksuttomia ja avoimia vakaumuksesta riippumatta. Aiheina voivat olla elämää mullistava tapahtuma, ahdistuneisuus, kriisi, suru, ongelmallinen tilanne tai ennaltaehkäisevä avuntarve.

Muiden toimijoiden tarjoamat palvelut

Opiskelija voi lisäksi saada oman tarpeen mukaista yksilöllistä ohjausta yliopiston tarjoamista palveluista tai yliopiston ulkopuolisilta tahoilta, kuten YTHS:tä, Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden palveluista, Ohjaamosta ja KELAlta. Myös Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta JYY tarjoaa opiskelijoille erilaisia täydentäviä tukipalveluja.

Täydentävän ohjauksen roolit ja tehtävät

Opetusta järjestävät yksiköt (opetus- ja tutkimushenkilöstö)

- mahdollistaa Opiskelijan Kompassin tuetun käyttämisen
- mahdollistaa Opiskelun Taitokartan tuetun käyttämisen

Tiedekunta

- nimeää ja huolehtii riittävästä Hyvisten määrästä (1 hyvä/350 opiskelijaa) ja riittävästä Goodie-ohjaajien määrästä (2 Goodieta/tdk ottaen huomioon tiedekunnan kv-maisteriohjelmien määrän). Hyviksenä ja Goodienä toimiminen kirjataan tehtäväkuvaukseen (YPJ) ja otetaan huomioon työsuunnitelmissa/työjärjestelyissä.

Yliopisto

- tukee ohjausta antavan henkilöstön ja tukihenkilöiden ohjausosaamisen kehittämistä henkilöstökoulutuksella ja -opetuksella: Hyvisten, Goodieitten, Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajien ja Opiskelun Taitokartan tukihenkilöiden kouluttamisesta vastaavat opiskeluhyvinvoinnin asiantuntijat. Ohjauskoulutuksia koordinoi henkilöstöpalvelut.
- vastaa Opiskelijan Kompassin ja Opiskelun Taitokartan käytön ja interventioiden tutkimustiedon tuottamisesta
- raportoi hyvisten/goodien määrän sekä ohjauskäynnit yksiköissä ja tiedekunnissa
- toteuttaa opiskelijakyselyjä: kandidipalaute, AAKE-kysely
- kokoaa yhteen keskeisimpiä opiskeluhyvinvointiin liittyviä kyselyjä: Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus

3.3 Kolmas porras: Tehostettu ohjaus

Tehostettu ohjaus on tarkoitettu tilanteisiin, jossa opiskelija tarvitsee erityistä ja intensiivisempää ohjausta. Opiskelijalla on mahdollisuus päästä tehostettuun ohjaukseen täydentävän ohjauksen kautta, esimerkiksi hyviksen/goodien, oppilaitospapin, YTHS:n, Opiskelijan Kompassin hyvinvointivalmentajan tai Opiskelun Taitokartan tukihenkilön ohjaamana. Tehostetun ohjauksen tarve määritellään aina täydentävän ohjauksen asiantuntijoiden toimesta, jolloin tehostettua tukea tarvitseva opiskelija pääsee ohjaukseen mahdollisimman tehokkaasti ja oikea-aikaisesti.

Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn asiantuntijat

Tehostettua ohjausta tarjoavat opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukemiseen erikoistuneet asiantuntijat. Moniammatilliseen tiimiin kuuluu eri alojen asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet tiettyihin opiskeluhyvinvoinnin kysymyksiin tai ongelmiin. Asiantuntijat tarjoavat sekä yksilö- että ryhmäohjausta.

Opiskeluterveysneuvottelut

Jos opiskelijan opiskelukyky on alentunut terveydellisen syyn takia, on hyvä keskustella opiskelijan, korkeakoulun edustajien (opiskeluhyvinvoinnin asiantuntija ja tutkinto-ohjelman edustajan) ja YTHS:n edustajien kesken tarkoituksenmukaisimmista tukitoimista opiskelukyvyn tukemiseksi. Opiskeluterveysneuvottelun tavoitteena on etsiä yhdessä keinoja opiskelijan opiskelukyvyn edistämiseksi ja opintojen mahdollistamiseksi. Ratkaisuja etsittäessä keskitytään siihen, miten pedagogisin erityisjärjestelyin tai korkeakoulun muiden tukitoimien avulla sekä YTHS:n tarjoaman erityisen tuen tai muiden toimenpiteiden avulla opiskelukyvyn esteitä voidaan ylittää tai kiertää. Aloitteen neuvotteluun voi tehdä opiskelija tai opiskelijan luvalla korkeakoulun opetushenkilökunta, hyvinvointipalveluiden tai opintohallinnon työntekijä tai opiskeluterveydenhuollon työntekijä.

Opiskelukykyä tukevat lausunnot

Opiskelijoiden lausuntojen tarve arvioidaan aina yksilöllisesti. Lausuntojen tavoitteena on ensisijaisesti tukea opiskelijan opiskelua, oppimista ja itsereflektiota sekä auttaa mahdollisten tukitoimien suunnittelussa ja toteutuksessa. Opiskelijan opiskelua tukeva arviointi ja lausunto (esim. lukiarviointi) tehdään opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn erikoistuneen asiantuntijan toimesta.

Tehostetun ohjauksen roolit ja tehtävät

Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn asiantuntijat

- tarjoavat tehostettua ohjausta mm. seuraavissa akateemisen opiskelukyvyn ja hyvinvoinnin kysymyksissä:
 - Elämänhallinta ja akateemisen opiskelun haasteet, uraohjaus ja ammatillisen kasvun kysymykset, stressi, jaksaminen ja ajanhallinta, sosiaaliset haasteet
 - Opiskelumotivaatio ja tunne-elämän haasteet, sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyvät seikat, elämäntilanteiden muutokset, siirtymävaiheet, identiteettipohdinnat, mielenterveyden haasteet.
 - Akateemiset opiskelutaidot, toiminnan ohjaus, keskittymisen ja tarkkaavaisuuden haasteet ja oppimisvaikeudet
- tekevät tarvittaessa lausuntoja opiskelijan oppimisen tueksi
- tarjoavat konsultatiivista tukea yliopiston henkilöstölle opiskelijoiden ohjaukseen ja opiskeluhyvinvoinnin kysymyksiin

- toteuttavat opiskeluhyvinvointityöhön kohdentuvaa tutkimus- ja kehittämistointaa
- seuraavat ja raportoivat toiminnan saavutettavuutta osallistuneiden opiskelijoiden ja ohjauskertojen avulla

Muiden toimijoiden tarjoamat tehostetun ohjauksen palvelut

- tarjoavat palveluja opiskelijoille moniammatillisessa yhteistyöverkostossa, johon kuuluvat esim. YTHS ja julkinen terveydenhuolto
- YTHS koordinoi opiskeluterveysneuvotteluita

4 TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

Opetusta antavat yksiköt tekevät ohjauskäytänteitä kuvaavan Laadukkaan ohjauksen periaatteiden mukaisen ohjauksen toteuttamissuunnitelman. Toteuttamissuunnitelmassa määritellään ohjaukseen osallistuvien roolit ja tehtävät.

Opetusta järjestävät yksiköt huolehtivat siitä, että opiskelijat tuntevat yksikön ohjauksen toteuttamissuunnitelman ja että opiskelijalla on saatavilla ohjauksen toteuttamissuunnitelmassa kuvattua ohjausta ja neuvontaa opintojen suunnittelussa, opiskelukäytännöissä ja -prosesseissa. Opiskelija tutustuu ohjauksen toteuttamissuunnitelmaan ja osallistuu ohjaukseen.

Tiedekuntaneuvosto hyväksyy opetus- ja tutkimushenkilöstön osalta ohjauksen toteuttamissuunnitelman, joka arvioidaan ja uusitaan opetussuunnitelman kanssa samassa sykliissä. Laadusta vastaavat dekaanit ja erillislaitosten johtajat. Ohjauksen toteuttamissuunnitelma kytketään tiiviisti opetussuunnitelmatyöhön. Jatkuvan oppimisen ohjauksen toteuttamissuunnitelmana käytetään avoimen yliopiston ohjauksen toteuttamissuunnitelmaa. Arviointi toteutetaan osana opetussuunnitelmaprosessia.

Toteuttamissuunnitelmaa tukee mallipohja, joka perustuu pääasiassa ohjauksen ensimmäisen portaaseen eli perusohjaukseen ja siihen kuvataan opiskelijan ohjauspolut. Toteuttamissuunnitelmissa hyödynnetään tiedekuntien ohjaukseen kohdentuneita opetuksen kehittämishankkeita. Toteuttamissuunnitelma tulee voimaan uuden opetussuunnitelmakauden alussa.